

LIBRIS

We know
books
AL. MITRU

Povești cu tâlc

Cuprins

Dragi cititori	5
----------------------	---

POVEȘTI CU TÂLC

Tomîță iepurașul	9
Vulpea și iepurașul	13
Trei popândăi	18
Cocoșelul cu pene de aur	21
Cum s-a stricat prietenia dintre câine și pisică	27
Păunul și curcanul	33
Dovleacul și vița	36
Spicul de grâu și pleava	39
Pinul singuratic	41
Căciula fermecată	44
Cei doi Boghici	49
Domnița Gligorița	57
Cioara cenușie	66
Ionică mincinosul	72
Doi călători	75
Banul muncit	77
Fiertură de sumăieș	82

Veste de la Miron	85
Tatăl și cei zece feciori	89
În grădina sultanului	92

ALTE POVEȘTI CU TÂLC

Vizuiua șarpelui	96
Șoricelul trufaș	99
Lupul vânător	104
Ursul năpădit de purici	107
Vrăjitorul Hahațuchi	110
Crășmarul și maimuța	115
Poveste despre „lasă“	117
Leneșul și măgarul	121
Lupii cei buni	123
Prințesele alintate	125
Coconul învățat	133
Mateiaș găscarul la oaste	135
Pe din două	138
Filosoful și tâmplarul	141
Albinele cele grase	146
Cine este cel mai puternic pe pământ?	149
Piatra nestemată	153
Pătlăgică împărat	156
Sohotei zgârcitul	159

POVEȘTI DESPRE PĂCALĂ ȘI TÂNDALĂ

Feciorul de tufan	164
Satul aplecat	171

Râd-de-proști	176
Lacul Popii	179
În palatul lui vodă	192
Ospeție boierească	197
Tâlharul boierit	200
Tândală la mănăstire	203

Să nu te iei după fricos... Cine se ia după fricos ajunge... O să vedeți îndată unde-ajunge!

Această întâmplare s-a petrecut demult, demult, pe vremea când animalele se hotărâseră să-l nimicească pe vânător.

S-a întocmit oștirea animalelor: ariciul înainte, pe urmă lupul, vulpea, cerbul, bursucul, ursul. Ba au chemat într-ajutor și-o pasăre, pe vultur, să zboare, să-i vestească când vine vânătorul.

Se pregătea o bătălie mare.

A venit castorul, dulgher prea iscusit, și a ridicat ici-colo ziduri de lemn. În dosul lor s-au strâns în rânduri animalele, să lupte.

Și-au ascuțit toți dinții și ghearele.

Erau aproape gata, când nu știu cine a spus:

— Mergem la bătălie, dar nu avem hatman.

— Așa e, să alegem un hatman! au rostit toate dihăniile dintr-odată.

Cine să fie? Cine? Ariciul nu e bun, căci e țepos, lupul este de trebuință-n bătălie; vulpea e prea vicleană; cerbul e-ncornorat și se agață-n ramuri; bursucul e prea greu; ursul e cam bătrân...

Nu se înțelegeau...

Când era cearta mai aprinsă, cine venea fără de grijă pe cărare, cu pălăria pe-o sprânceană, fluierând mulțumit?

Tomită Iepurașul.

— Ce e cu tine, măi Tomită? Și de ce fluieri atât de mulțumit? l-au întrebat dihăniile.

S-a oprit iepurașul, și-a împins pălăria mai pe ceafă, apoi, plictisit, a dat dintr-o lăbuță:

— L-am doborât... M-am repezit cu dinții, și haț, haț, ca și cum n-ar fi fost...

— Pe cine? a întrebat cu spaimă cerbul.

— Pe un dușman! a început să își dea aere Tomită, văzând că-i ascultat de toți.

Și, într-adevăr, Tomită doborâse un trunchi din cel subțire, de răurușcă – viță sălbatică. Îi plăcea mult, căci are coaja acrișoară.

Îi era dușman, pentru c-o dibuia cam greu.

— A doborât singur dușmanul! s-a minunat bursucul.

— Hm, hm! a mormăit în sine ursul. De-am fi și noi așa viteji ca tine...

— Vrem să alegem un hatman și nu ne înțelegem! a glăsuț ariciul.

— Vreți un hatman?... Vreți un hatman destoinic peste animale? Să vă fiu eu! s-a îngâmfat Tomită. Nu-i nimeni mai viteaz ca mine în pădure.

— Ar putea să ne fie el hatman! s-a învoit cumătra vulpe. Tot nu ne înțelegem între noi.

— Să fie, dacă-i așa viteaz! a spus și cerbul.

S-au învoit și lupul, și ursul, bursucul, ariciul și vulturul.

I-au dat deci lui Tomită căciula de hatman, i-au dat și-o spadă.

Era hatman în lege.

— Și-acum poruncește, Tomită! a spus lupul. Noi te-ascultăm orbește.

— Du-ne la bătălie, să-l doborâm pe vânător! a strigat și vulturul.

La toate se-așteptase Tomiță, dar să fie hatman în bătălie și să-l răpună pe vânător, la asta nu...

Începuse să tremure.

— Voi stați aci! le-a poruncit. Când am să fluier, dați toți năvală... Mă duc să văd pe unde-i vânătorul!

S-a strecurat prin pădure.

Era o zi rece de toamnă, când vântul bate cu putere și frunzele încep să cadă.

Inima lui Tomiță era numai atâta, cât vârful acului...

Cine l-a pus să fie hatman? Dacă a auzit și vânătorul?...

O să-l doboare cu săgeata!...

Se tupila la pământ și inima-i bătea să-i spargă pieptul. Sta cu urechile ciulite. De frică, i-au crescut, i-au tot crescut urechile... (De-atunci sunt așa mari!...)

Deodată a început să bată vântul mai tare și frunzele să foșnească. Niște rămurele s-au frânt și l-au lovit pe Tomiță drept în obraz.

„E vânătorul! s-a gândit iepurașul. A auzit ce-am spus. Vine spre mine. A tras cu arcul.“

S-a întors într-o clipită... Și fugi!... Și fugi!...

De frică îi căzuse hatmanului căciula pe ochi. Nemai-văzând, s-a împiedicat în spadă și și-a tăiat lăbuțele din față. De frică și durere a mai făcut un salt și s-a dat peste cap. Atunci și-a tăiat coada. (De-aceea-s așa scurte lăbuțele din față și coada lui Tomiță până-n ziua de astăzi!...)

Fugea de-i sfârâiau călcâiele, și șuiera văzduhu-n urma lui.

Dihăniile, auzind șuierul, au crezut că-i semnalul hatmanului, au dat năvală după el, să prindă vânătorul.

Au ieșit din pădure, pe câmp.

Era către amurg, când umbrele-s mai lungi, când soarele se pregătește de culcare.

Tomită își vedea umbra și socotind că-i vânătorul în urma lui, fugea din ce în ce mai repede...

Abia se mai ținea oștirea după el. S-a mai ținut o vreme. Pe urmă s-a pierdut de hatman.

Tomită a mai fugit înc-o bucată bună, a dat peste un copac și s-a izbit. Atât de tare s-a izbit, c-a văzut stele verzi. (De atunci are privirea împrăștiată și buza de sus crăpată de lovitură!...) Și-a rămas lat...

Târziu, când și-a venit în fire, s-a întors în pădure fără căciula de hatman și fără spadă.

Iar se lăuda:

— De veneați după mine, îl răpuneam pe vânător!...

Dar m-ați lăsat singur...

Animalele au început să râdă. Îl urmărise-n zbor vulturul. Văzuse tot. Și povestise. Au răs dihăniile de Tomită. L-au luat la goană.

— Cine se teme de foșnetul frunzelor nu are ce căuta-n pădure.

Din acea zi, sălbăticiunile ca lupul, vulpea, ursul și vulturul îl fugăresc pe iepuraș. Și, unde-l prind, îi fac de petrecanie. Le e necaz că l-au avut hatman...

Vulpea și iepurașul

Socoteala de acasă nu se potrivește totdeauna cu cea din târg...

I-era odată vulpii o foame de visa noaptea numai găini și rațe, iepuri și alte bunătați. Visa. Se deștepta. Și-i lăsa gura apă... Și nu prindea nimic. Parcă pierise vânatul din pădure, iar gospodarii puseseră capcane pretutindeni... Câinii păzeau...

Și vânătorul își făcea de cap, lăsase nu știu câte rube-denii de-ale vulpii fără blană!

Ei, trece-o zi, trec apoi două, mai trec vreo nouă... Vulpii îi scăpărau ochii de foame.

Într-o bună dimineață, pe când se ascunsese într-o tufă de vișinei și aștepta... (Nu știi de unde sare iepurele!...) zărește pe potecă – pe cine socotiți? – chiar pe Tomiță Iepurașul.

— Tomiță, stai, te-am prins, îi strigă vulpea. De când te caut...

Tomiță a înlemnit.

S-a ridicat pe labele de dinapoi și a-nceput să plângă. Și suspina, să-ți frângă inima, nu alta.

— Hai, scoate blana din spinare, să-mi fie mai ușor la ros! a rostit vulpea cu asprime. Și nu te smiorcăi atât... Tot nu-ți mai e de vreun folos.

— Mi-o scot îndată, a început să plângă și mai tare Tomiță. Mă gândesc doar la copilași, la iepuroaică...

Mai au vreun rost pe lume, sărmăneii, de rămân singurei? Mai bine ne-ai mânca pe toți, cucoană vulpe. Fă-ți pomană. Tot nu e viața asta bună de nimic; să fugi mereu, să te ferești, să nu ai hrană de ajuns...

Vulpii i-au scăpărat ochii mai tare. Cât îi era de foame, nu i-ar fi stricat ei nici iepuroaica, nici puii lor...

Vulpea știa o zicătoare:

„Mai multe muște prinzi cu o lingură de miere, decât c-un butoi de oțet...”

Începe să-i grăiască lui Tomiță, cât putea ea mai dulce:

— Tu ai dreptate, măi Tomiță!... Decât așa o viață, mai bine lipsă... Chiar eu, uite, îți jur de vrei, după ce te mănânc pe tine, pe iepuroaică și puii tăi, mă duc la urs și-l rog să mă răpună... Nu vreau nici eu să mai trăiesc... Și-acuma, hai degrabă la vizuina ta!

Au plecat... Înainte mergea Tomiță, și după el, păzindu-l de aproape, cucoana vulpe. Pe drum începe vulpea sări povestească lui Tomiță cum a visat că-l întâlnește și că-l mânca... Cum i se împlinesc ei toate visele...

Se miră, se tot miră Tomiță:

— Hei, hei, cucoană vulpe, una ești dumneata...

Îi spune apoi vulpea cum vrea ea să-i mănânce pe Tomiță, pe iepuroaică și pe pui. Spunea și-i lăsa gura apă:

— Pe tine, Tomiță, vreau să te pun în frigare!...

Când o începe să se frigă carnea, să nu uiți cimbrisorul, să-mi dai puțin pe spate! zicea Tomiță. E mai gustos.

— Pe iepuroaică am s-o fierb întregă! urmă cucoana vulpe.

— S-o pui la foc mai potolit, să fiarbă pe îndelete! a zis din nou Tomiță.

Și vulpea se ștergea la gură de poftă.

— Iar puii îi voi mânca doar pârpalîți oleacă pe jărat, că sunt fragezi!

— Când îi vei mânca, să te gândești la mine! a mai grăit Tomiță.

— Mă voi gândi! zâmbea pe sub mustăți cucoana vulpe cea șireată. Ți-am spus doar, m-am jurat că pe urmă am să mă duc la urs, să-i cer să mă răpună... Nu merită pustia asta de viață s-o trăiești...

— Nu merită! spunea Tomiță încredințat.

Vorbind așa, au mers pe nesimțite...

În gândul ei, cucoana vulpe vedea bucatele și îi venea rău de foame. Abia se mai ținea să nu-l sfășie pe iepuraș.

— Aicea stau! a spus Tomiță.

I-arată vulpii un bârlog.

„Aicea stă tâlharul, socotește cucoana vulpe, într-un bârlog... Eu îl căutam prin vizuini. Pesemne că moș Martin e în călătorie. Tomiță a aflat și i-a luat locul.“

— Mă duc să-mi aduc iepuroaica și puii, zise Tomiță. Să nu uiți însă cimbrîșorul, la frigare, și focul potolit când faci fiertura...

— Nu uit, n-ai grijă! râse vulpea.

Râse și iepurașul. Și o zbughi în bârlog.

„De ce-o fi râzând oare? se întrebă vulpea. Ei, de ce? își răspundea tot ea. De prost... Crede că-i bine să scapi de viață!“

Și chicotește mulțumită că l-a înșelat pe iepuraș.

Așteaptă vulpea... Mai așteaptă.

Își zice: „Pesemne că-și iau rămas-bun unii de la alții!“

Și iar așteaptă. Se satură de așteptat. Intră-n bârlog și strigă:

— Hei, măi Tomiță, ajunge atâta rămas-bun... Poftiți cu toții încoace să vă mănânc!

Cum spune vulpea vorba asta, aude un glas gros:

— Cine tot face gălăgie?

Și iese dintr-odată ursul.

Să fi căzut un trăsnet din senin și nu s-ar fi speriat mai tare vulpea.

— Pe cine cauți, cucoană vulpe, la mine în bârlog? De ce mă tulburi? răcnește moș Martin.

— Pe iepuraș îl caut... îngăimă vulpea și ieși iute din bârlog.

— Pe iepuraș?...

Ce se întâmplase? Fusesse moș Martin bolnav și îl tocmise pe Tomiță slugă, să-l îngrijească, să-i aducă apă și să-i culeagă zmeură, să-l lecuiască.

Tomiță se urcase în vremea asta deasupra pe bârlog. Avea el încă un cotlon pe unde putea să iasă. Se tăvălea de răs:

— Să nu uiți, coană vulpe, cimbrisorul și focul potolit!....

Așa zicea și se bătea cu mâinile pe burtă de răs. Nu mai putea...

A mai făcut apoi un salt și a țâșnit în alt cotlon, care ducea tot în bârlogul ursului.

Ursul râdea și el de vulpe:

— Te-a păcălit Tomiță, preavicleano... Mănâncă acuma sare, să-ți treacă setea... Mănâncă-ți coada, coană vulpe... Numai că tu ai vrut să-mi omori sluga, și-ai să-mi plătești!

Vulpea era acuma mică, mititică de frică, nici coada nu i se mai vedea:

— De unde, ursule, n-am vrut să-i fac nimica lui Tomiță, l-am însoțit numai pe drum, să-l apăr de primejdii!...

(Lingușitorul linge mâna ce n-o poate mușca!)

Tomită a mai scos afară botul:

— Parcă ziceai, cucoană vulpe, că vrei să scapi de viață, să te răpună ursul!...

— Așa? a mormăit bucuros moș Martin.

S-a repezit spre vulpe.

Vulpea n-a stat s-aștepte. S-a întors și-a pierit în pădure.

— Să nu uiți cimbrișorul!... striga în urma ei Tomită.

— Ha, ha, ha!... râdea cu hohot ursul.

S-a dus cucoana vulpe și nu s-a mai văzut...